

طراحی مجتمع های مسکونی برای اقشار کم درآمد در بافت های ارزشمند و تاریخی

*آناهیتا حسن پور: کارشناسی ارشد مهندسی معماری دانشگاه یزد

Anahita_hpr@yahoo.com

حمید میرجانی: استادیار، عضو هیئت علمی دانشگاه یزد، یزد

h.mirjany@yazduni.ac.ir

چکیده

از اساسی ترین نیازهای زیستی انسان بعد از خوراک و پوشاک، مسکن می باشد و به عنوان جایگاه اصلی خانواده برای بقای انسان و جامعه از اهمیت بسزایی برخوردار است. با توجه به این امر که قشر کم درآمد و میان درآمد جامعه از مسکن مطلوب بهره مند نیستند و یا توان تهیه آن را ندارند و با توجه به اهمیت مسکن در کیفیت بخشی به زندگی در مقیاس خانواده و جامعه ضرورت توجه به این قشر از جامعه بسیار حیاتی می باشد. در جهت رفع مشکل برای این گروه از جامعه بد مسکن و یا بی مسکن در سالیان گذشته تلاش هایی صورت گرفته است که از جمله آن ها می توان به طرح ساخت مجموعه های مسکن مهر اشاره کرد. در پی مشکلاتی که طرح مسکن مهر با آن مواجه و نقد های گسترده ای که به آن اعمال شد، از سمت مسئولین سیاستی در جهت نقد سیاست های قبلی به نام مسکن اجتماعی پیشنهاد گردید. از جمله ویژگی های عمومی مسکن اجتماعی رفع عوارضی مانند گسترش افقی شهرها با طراحی بر پایه توسعه درون زا به جای توسعه برون زا، حل مشکلات مکان یابی طرح های مساکن مهر، تجدید حیات در بافت های فراموش شده شهرها و ... است. بر خلاف مساکن مهر که حوزه پیرامونی شهرها را در بر میگیرد، رویکرد ساخت مسکن اجتماعی درون هسته مرکزی شهرها می باشد. در برخی از شهرهای تاریخی هسته مرکزی شهر از بافت های ارزشمند تشکیل شده است لذا طراحی مسکن اجتماعی در این شهرها از حساسیت مضاعفی برخوردار است.

این مقاله با بهره گیری از روش توصیفی - تحلیلی و با مطالعات کتابخانه ای و مشاهدات میدانی، طراحی مجتمع مسکونی با رویکرد مسکن اجتماعی در بافت های ارزشمند شهرهای تاریخی را بهانه ای برای مطالعه خود قرار داده است و با درک حساسیت های ذکر شده پیرامون موضوع مورد مطالعه، به این نتیجه دست یافت که در صورت رعایت دو نکته مهم یعنی همسازی کالبدی و همسازی اجتماعی، نه تنها به پاسخ مطلوب برای طراحی مسکن اجتماعی دست می یابیم بلکه به تداوم و حیات بافت ارزشمند نیز کمک شایانی رسانده ایم.

کلمات کلیدی: مسکن اجتماعی - بافت قدیم- شهر های تاریخی- مجموعه مسکونی - اقشار کم درآمد